

Hans Joas in Utrecht

EEN ALTERNATIEVE GESCHIEDENIS VAN DE ONTTOVERING

Het nieuwe boek van Hans Joas is uit in Nederlandse vertaling. Op 12 december komt de Duitse socioloog, *visiting professor* namens de Stichting Thomas More, naar Utrecht voor de presentatie van zijn boek, *De macht van het heilige. Een alternatieve geschiedenis van de onttovering*. Enkele fragmenten.

“Dit boek is een poging om een van de sleutelbegrippen van het moderne zelfbesef te onttoveren: dat van de ‘onttovering’. We hebben behoefte aan een alternatief of misschien wel meerdere alternatieve nieuwe narratieven van de religiegeschiedenis, zoals die verstrengeld is met de geschiedenis van de macht, narratieven die de plaats kunnen innemen van dat van de onttovering.”

“Juist nu is van belang om met een beeld van de religiegeschiedenis te komen dat niet de leidraad van de ‘onttovering’ volgt. Gelovigen kunnen niet langer beweren dat seculariseringsprocessen tot een totaal moreel verval zullen leiden, omdat deze angst in de werkelijkheid van de sterk seculariseerde samenlevingen niet is bewaard. Niet-gelovigen kunnen hun afstand ten opzichte van alle religies niet langer interpreteren als een avantgardistische stap vooruit, als iets waarnaar de geschiedenis van de mens als vanzelf naar op weg is. Als mijn diagnose juist is, ontstaan er zo nieuwe mogelijkheden voor een dialoog tussen gelovigen en niet-gelovigen, maar bovendien ook enkele volstrekt nieuwe vraagstukken. Daartoe behoort op de eerste plaats de vraag naar de oorzaken van de seculariseringsprocessen, aangezien die niet langer beschouwd en altijd al verklaard kunnen worden als een vanzelfsprekend gevolg van moderniseringsprocessen.”

“In de veranderde context waarin de discussie nu plaatsvindt en waarin de verwachting van een verder voortschrijdende secularisering nog slechts door enkelen wordt gekoesterd, kan het verhaal van de onttovering weliswaar nog steeds worden beschouwd als de voorgeschiedenis van het uiterst contingente verloop van de secularisering in bepaalde Europese landen, maar niet langer als voorspel op iets dat uiteindelijk wereldwijd zal plaatsvinden.”

Nieuwe sacralisering

“Een groot aantal uiteenlopende personen en collectieven, voorwerpen en ideeën kan worden gesacraliseerd: de heerser en het land, het volk en de natie, het ras of een klasse, de wetenschap of de kunst, de kerk of de goederen en de markt. En processen van sacralisering en ideaalvorming hebben, bedoeld of onbedoeld, talloze gevolgen voor de bestaande verdeling van de macht. Oude

legitimiteit kan als gevolg van nieuwe sacralisering in twijfel worden getrokken en er kunnen zich nieuwe mogelijkheden voordoen voor de legitimatie van zowel oude als nieuwe aanspraken op de macht.”

“Het alternatief voor de geschiedenis van de onttovering kan niet simpelweg bestaan uit een omkering ervan, zoals het spreken over een ‘betovering’ of ‘herbetovering’ van de wereld lijkt te suggereren. In plaats daarvan moeten we juist laten zien hoe er in de geschiedenis van het menselijk samenleven steeds weer nieuwe sacralisering of oplevingen van oude sacralisering plaatsvinden, welk effect die hebben op de processen van de vorming van de macht, hoe het ontstaan van ideeën over transcendentie de neiging tot collectieve zelsacralisering principieel ter discussie stelde, maar desondanks niet kon verhinderen dat ook ideeën over transcendentie zelf weer tot een middel voor collectieve zelsacralisering werden. De verhouding tussen sacraliteit en macht, religie en politiek, blijft dus gespannen en levert steeds weer nieuwe ontknopingen op, maar zal op zich nooit verdwijnen.”

Deze publicatie is met korting verkrijgbaar, zie de bon op pagina 4.

Publieksontmoeting met Hans Joas

Op woensdagmiddag 12 december zal om 14.00 uur in Utrecht de publiekspresentatie zijn van het nieuwe boek van Hans Joas. Locatie: Universiteit voor Humanistiek, Kromme Nieuwegracht 29. De Duitse wetenschapper zal zelf, in het Engels, een inleiding geven op zijn werk en met andere wetenschappers in gesprek gaan. Meer informatie over het programma vindt u op www.thomasmore.nl

De macht van het heilige. Een alternatieve geschiedenis van de onttovering

Het boek is een uitgave van Uitgeverij Lemniscaat.

Fernando Suarez, docent filosofie aan de Universiteit voor Humanistiek, schreef de inleiding voor de Nederlandse uitgave. De vertaling is van Huub Stegeman.

Foto: Attilio Ulisse

NAAR EEN NETWERK VAN 'AMBASSADEURS' VAN STICHTING THOMAS MORE

Maakt het succesvol doorlopen van een universitaire studie dat een jonge vrouw of man uitgroeit tot een mens die aan de samenleving, dichtbij en verder weg, zijn of haar eigen unieke bijdrage kan leveren, tot geluk van zichzelf en van anderen? Het is onze overtuiging dat het van groot belang is dat studenten zich niet alleen verdiepen in de inhoud van het eigen studiecurriculum, maar ook zich meer in de breedte ontwikkelen, ook intellectueel, en dat ze zich daarbij kunnen oefenen in reflectie.

Stichting Thomas More wil daaraan bijdragen en reikt daartoe schatten aan uit de katholieke intellectuele traditie, een eeuwenlange waardevolle denktraditie, van filosofen en wetenschappers die door hun geloof geïnspireerd werden. Het aanbod van onze stichting helpt jonge mensen bovendien om de intellectuele en spirituele wortels van hun eigen Europese samen-

leving beter te leren kennen, hetgeen hun bijdrage aan de dialoog met mensen uit andere culturen betekenisvoller en rijker kan maken. Stichting Thomas More ziet haar opdracht primair als een dienst aan studenten en langs die weg aan onze huidige en toekomstige maatschappij.

Tot nu toe heeft de Stichting deze opdracht met name verwezenlijkt via eigen bijzondere hoogleraren, via visiting professors en via een jaarprogramma voor een geselecteerde groep studenten. Om nog meer studerende jonge mensen van dienst te kunnen zijn, streeft onze stichting naar een bredere presentie op de campussen. Daarom zoeken we momenteel op iedere campus meerdere wetenschappers die als 'STM-ambassadeur' (ambassadeur van Stichting Thomas More) zouden willen fungeren. We denken daarbij aan docenten die in nauw contact met de studenten staan, die de opdracht van Stichting Thomas More

van belang vinden en zich aan haar doelstellingen willen verbinden. We hopen dat zij als oog, oor en aanspreekpunt van Stichting Thomas More zullen gaan functioneren en zo kunnen aangeven welke behoeften er onder de studenten ter plaatse leven en hoe wij daarop het beste met onze mogelijkheden zouden kunnen inspelen; dat zij relevante thema's en activiteiten identificeren die voor 'hun' studenten tot het meest betekenisvolle aanbod zouden kunnen leiden; dat zij het bureau van Stichting Thomas More wijzen op studentenengroepen studenten die voor ons aanbod interesse hebben; en dat zij inderdaad als 'ambassadeurs' van Stichting Thomas More, zowel studenten als collega's wijzen op de mogelijkheden die onze stichting en ons netwerk te bieden hebben.

Het is bijzonder verheugend dat we op een flink aantal universiteiten al één of meer wetenschappers bereid hebben ge-

vonden, om dit ambassadeurschap op zich te nemen. Met hen willen we het profiel van de STM-ambassadeur nader vorm gaan geven. In de komende tijd willen we met deze ambassadeurs gaan uitzoeken, hoe we de studenten die zij ontmoeten het beste concreet van dienst kunnen zijn én samen met de ambassadeurs bezien hoe wij ook henzelf kunnen ondersteunen.

Het STM-ambassadeurschap wordt immers weliswaar pro bono uitgeoefend, maar wij denken dat Stichting Thomas More dankzij ons grote en veelzijdige netwerk en door de inzet van ons bureau ook voor hen van betekenis kan zijn. Tevens willen we zoeken naar nieuwe mogelijkheden om met hen het gesprek te onderhouden en om hen te stimuleren ook met elkaar in contact te blijven. Verder willen we hen, zowel collectief als individueel, erbij behulpzaam zijn, waar ze zichzelf verder in de katholieke intellectuele traditie zouden willen verdiepen.

Rond de STM-ambassadeurs zullen nieuwe initiatieven ontstaan en we zullen op en rond de diverse campussen meer activiteiten gaan organiseren. Die zullen er op zijn gericht, dat studenten in hun eigen omgeving een op hen afgestemd aanbod kunnen genieten, dat een bijdrage levert aan hun groei tot een completer mens, die met compassie en competentie de uitdagingen die de samenleving hem stelt

kan aangaan. Misschien mag dat voor onze ambassadeurs wel de grootste motivatie zijn, om die rol op zich te nemen.

Bent u een wetenschapper, verbonden als docent aan een universiteit en bij voorkeur gepromoveerd, en heeft u interesse om het STM-ambassadeurschap op u te nemen, laat dat dan aan het bureau van Stichting Thomas More weten. En als u mensen kent die wellicht geïnteresseerd zouden kunnen zijn, leg het hen voor en meld het ons. We gaan graag in gesprek met belangstellenden.

Peter Broeders, directeur

Foto: Roy Lazet

Verhuizing en samenwerking

Stichting Thomas More verhuist op 3 december 2018 naar een nieuw kantoor in het pand van de Minderbroeders Franciscanen in de Van der Does de Willeboissingel 12, 5211 CB in 's-Hertogenbosch.

Deze kantoorruimte zal Stichting Thomas More gaan delen met het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO).

Uw bijdrage is zeer welkom!

Dank zij de steun van onze donateurs kan Stichting Thomas More activiteiten ontwikkelen voor een netwerk van studenten, academici en belangstellenden die willen uitstijgen boven de grenzen van hun eigen vak. In samenwerking met diverse universiteiten en via onze visiting professors, bijzonder hoogleraren en ambassadeurs bieden wij een beurzenprogramma, masterclasses, seminars en symposia.

Wilt u Stichting Thomas More steunen met een gift? Zie voor de diverse mogelijkheden om ons te steunen op www.thomasmore.nl

Schenken met belastingvoordeel

Een gift is aftrekbaar indien deze minimaal 1 % en maximaal 10 % van het drempelinkomen bedraagt met een minimum van € 60,-. Wilt u jaarlijks schenken maar minder dan 1 %? Dan is periodiek schenken aantrekkelijk. Indien u Stichting Thomas More steunt voor 5 jaar met een vast bedrag en deze schenking vastlegt in een akte dan is deze gift volledig aftrekbaar voor de belasting. Bel ons voor meer informatie op 073-6579017 of stuur een bericht naar info@thomasmore.nl

Stichting Thomas More in mijn testament, hoe werkt dat?

Via een testament kunt u voor een groot deel zelf bepalen wat er met uw erfenis gebeurt. Zo kunt u na uw dood extra voor geliefde personen zorgen, maar ook voor een goed doel dat u ter harte gaat. Vindt u het belangrijk dat de katholieke intellectuele traditie onder de aandacht van jonge mensen gebracht blijft worden? Dan kunt u overwegen om de Stichting Thomas More in uw testament op te nemen.

Veel goede doelen kunnen hun werk mede door de inkomsten uit nalatenschappen financieren. Grotere giften en nalatenschappen zijn belangrijk om hun werk te kunnen blijven doen. Voor Stichting Thomas More is dat niet anders. Het is bovendien fiscaal voordelig: onze stichting is als Algemeen Nut Beogende Instelling vrijgesteld van de betaling van erfbelasting.

Voor een testament moet u naar de notaris; voor meer informatie, neemt u gerust contact met ons op.

Deelname aan een onderwijsprogramma in Rome zorgde ervoor dat Thomas Visser compleet uit zijn vertrouwde geneeskunde-bubbel werd geslingerd. Hij pleit ervoor dat elke student een kijkje neemt buiten het eigen vakgebied.

WORD GEEN EENZAAM PUZZELSTUKJE

De universiteit biedt, zoals de naam al zegt, een breed scala aan studies. De studenten worden opgeleid tot specialisten in hun eigen vakgebied. Door de variatie in studies kunnen individuele talenten maximaal benut worden. Iedereen is een stukje van de puzzel.

Maar voor een geslaagde puzzel is het noodzakelijk dat de verschillende stukjes goed in elkaar passen. Contact met allerlei mensen uit verschillende vakgebieden is niet te vermijden in je baan later. Wanneer je niet gewend bent om interdisciplinair te denken, kan dit een goede samenwerking in de weg zitten.

Zelf studeer ik met veel plezier geneeskunde. Mijn studie verloopt volgens een vaststaand curriculum en dit bevalt me goed. In alle rust kan ik mij voorbereiden op mijn toekomstige beroep als arts. Maar naast mijn studie heb ik ook grote interesse in filosofie en levensbeschouwing. Daarom meldde ik me aan voor het Thomas More beurzenprogramma. Als onderdeel hiervan krijg ik in 2018 aanvullend onderwijs op het gebied van toegepaste ethiek in de vorm van 'huiskamercolleges' door wetenschappers uit het internationale netwerk van het beurzenprogramma. Binnen dit programma ondernam ik een reis naar Rome.

Plotsklaps werd ik uit mijn vertrouwde bubbel geslingerd. De steriele gangen van het UMC maakten plaats voor de pompeuze zuilen van de Sint-Pieter. Ik dronk wijntjes met theologen en filosofen, mensen met een andere kijk op zaken dan die ik in mijn omgeving gewend ben. Opeens hoorde ik mijzelf discussiëren over de betekenis van de dialoog. Wat ik aantrof, ging mijn geneeskunde-petje te boven. Tijdens mijn studie lijkt multiple choice soms het codewoord. Er is één goed antwoord. Nu stond alles op drijfzand.

Een voorbeeld is een discussie over abortus die gevoerd werd met de onderwijssecretaris van het Vaticaan. De uiterste "leeftijd" waarop een foetus geaborteerd kan worden is nu 24 weken. Een foetus kan dan buiten de moeder overleven. Dit leek mij een logische grens. Maar waarom is zelfstandig overleven het criterium? Volgens dezelfde redenatie, stelde de onderwijssecretaris, is een foetus zonder medische zorg pas later levensvatbaar. Hij zou dan ook later in de zwangerschap geaborteerd mogen worden. Waarom is de grens voor abortus niet afhankelijk van het besef van pijn, of de aanwezigheid van hersenactiviteit? Ik moest erkennen dat ik het niet geheel met de secretaris oneens kon zijn.

Het beurzenprogramma deed mij inzien dat ook bij medische beslissingen context erg belangrijk is. Een arts heeft kennis nodig die buiten zijn geneeskundige specialisatie valt. Hetzelfde geldt natuurlijk voor andere vakgebieden. De afzonderlijke puzzelstukjes hebben pas betekenis als ze in elkaar passen. Dit onderstreept het belang van interdisciplinaire programma's. Vanuit de UU zijn er dan ook verschillende initiatieven ter bevordering van interdisciplinair onderwijs. Ik kan iedereen aanraden hieraan mee te doen. Een kijkje buiten je eigen studie is een goede voorbereiding op je latere beroepsleven. Het voorkomt bovendien dat je als eenzaam puzzelstukje onder het tapijt belandt.

Dit artikel is op 14-9-2018 gepubliceerd op de nieuws- en opiniesite DUB van de Universiteit Utrecht.

More is een uitgave van Stichting Thomas More en wordt toegezonden aan donateurs en belangstellenden. Voor het aanvragen van een gratis abonnement kunt u een bericht sturen aan het secretariaat: info@thomasmore.nl.

Stichting Thomas More, voorheen Radboudstichting, vormt een netwerk van op mens en maatschappij betrokken hoger opgeleiden: kritisch reflecterende mannen en vrouwen die boven de horizon van hun studie en beroep weten uit te stijgen.

Velen in het netwerk weten zich gesteund door de rijke en veelkleurige katholieke overlevering, die hen helpt bij het scherp stellen van de fundamentele vragen waarmee zij in hun persoonlijk, professioneel en maatschappelijk leven worden geconfronteerd. Stichting Thomas More heeft de ANBI-status, d.w.z. is een Algemeen Nut Beogende Instelling. Voor haar activiteiten is zij geheel afhankelijk van bijdragen en schenkingen van particulieren en organisaties. Ook u kunt ons helpen en dat kan op een voor u fiscaal aantrekkelijke manier. Kijk voor meer informatie op onze website.

Adres	Van der Does de Willeboissingel 12 5211 CB 's-Hertogenbosch
Telefoon	073 – 657 90 17
Internetadres	www.thomasmore.nl
E-mail	info@thomasmore.nl
IBAN	NL18FVLB022.51.80.634, t.n.v. Stichting Thomas More
BIC code	FVLBNL22
Redactie	Peter Broeders
Druk	Multi Media Concepts
Ontwerp	Studio Claes

De in deze nieuwsbrief weergegeven meningen zijn die van de auteurs en vallen niet noodzakelijk samen met de standpunten van Stichting Thomas More.

Stichting Thomas More
voorheen Radboudstichting

Hans Joas. *De macht van het heilige.
Een alternatieve geschiedenis van de onttovering*

Paperback-editie (isbn: 9789047711186)
Van 29,95 naar 24,95
Actiecode: 904-10528

Gebonden editie (isbn: 9789047710905)
Van 34,95 naar 29,95
Actiecode: 904-10527

Looptijd:
van 1 november 2018 tot 31 januari 2019
Deze bon kunt u inleveren bij uw boekhandel
of bij de boekentafel tijdens de publiekspresentatie op 12 december 2018 in Utrecht.